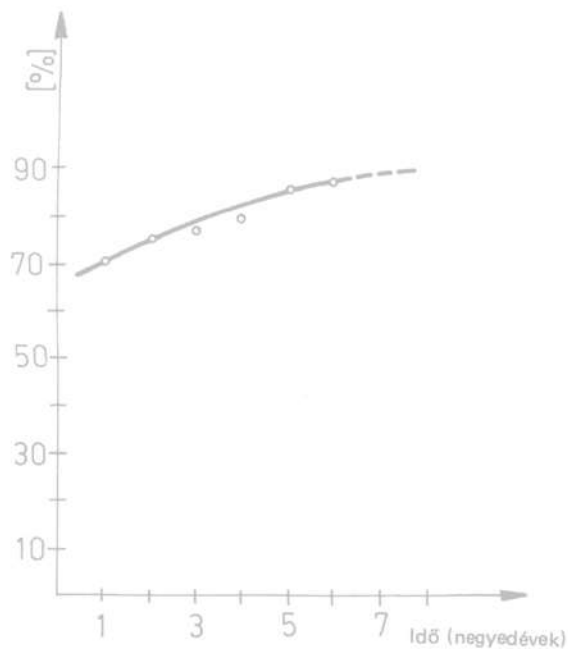


1. ábra A százalékos találati együtthatók alakulása

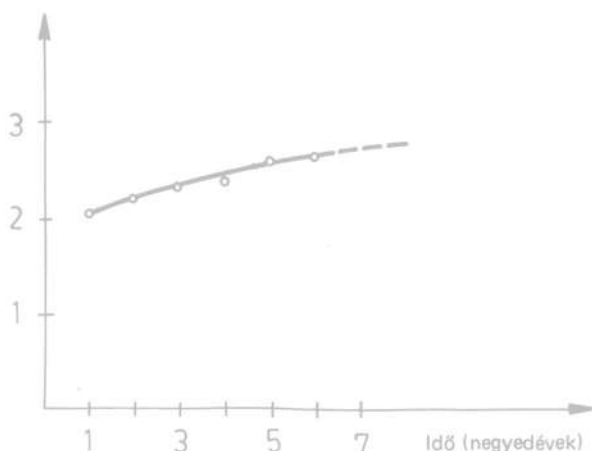
az értéke. A helyzet illetően alakulása a rendszer és a használók közötti kapcsolat intenzív voltának köszönhető. Egyébként az együtthatók itt számított értéke megfelel a más vizsgálatokban számított értékeknek, azaz 50–70%-os találatarányának.

Ha a T₃ és a T₂ alakulását együtt számítjuk, ugyancsak szemléletesen emelkedő görbét kapunk, mint ahogy azt a 2. ábra mutatja.



2. ábra A T₃ és a T₂ együttes alakulása

Ugyanezt a növekvő találatarányt szemlélteti a súlyozott találati együttható alakulása is, amelyet a 3. ábra mutat be.



3. ábra A súlyozott találati együttható alakulása

A vizsgálat azon kívül, hogy megnyugtató eredményeket hozott a szolgáltatás eredményes, érdemi működtetését illetően, a statisztikai módszerek e célokra való alkalmasságát is bizonyította. Minden hasonló szolgáltatásnak érdeke, hogy időnként megvizsgálja saját hatékonyságát.

/GLADYSIEWICZ, H. – SZARSKI, H.: Kształtowanie się współczynników trafności wyszukiwań w systemie SDI na przykładzie bazy danych INSPEC. = Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji, 23. köt. 3. sz. 1978. p. 18–22./

(Futala Tibor)



Tezauruszok és tárgyszójegyzékek clearinghouse-a Angliában

Az Angol Szakkönyvtárak és Információs Irodák (Association of Special Libraries and Information Bureaux, Aslib) Könyvtára gyűjti és kölcsönzi az információs munkában használható angol nyelvű tezauruszokat, tárgyszójegyzékeket és osztályozási táblázatokat. Az 1979-ben kiadott BS5723 sz. angol szabvány a Könyvtárnak ezt a tevékenységét az Egyesült Királyságban készült tezauruszok stb. vonatkozásában clearinghouse szintre emelte.

Ennek keretében ajánlja, hogy indexelési célokra készülő összeállítások megkezdése előtt az érdekeltek ellenőrizték az Aslib Könyvtárban található hasonló

vagy érintkező tárgyú kiadványokat és kéziratokat; amennyiben saját kezdeményezésükben ilyen munkába fognak, úgy azt jelentsék be; a kész munka egy példányát pedig küldjék meg kötelepéldányként a clearing-house-nak.

A Könyvtár a szóban forgó gyűjtemény jegyzékét első ízben az *Aslib Proceedings* 1971. évi júniusi számában (p. 292–300.) tette közzé. Az 1970 utáni kiadású teauruszok, tárgyszójegyzékek és osztályozási táblázatok most közzétett kiegészítő jegyzéke összesen 149 újabb angol nyelvű címet sorol fel a következő tárgyköri megoszlásban (zárójelben a közölt címek száma):

Könyvtartudomány, informatika (5)	Turizmus (1)
Pszichológia (2)	Tudomány és technika (22)
Teológia (1)	Orvostudomány (12)
Társadalomtudományok (6)	Mérnöki tudományok (26)
Politika (3)	Mezőgazdaság (11)
Aktuális kérdések (2)	Kereskedelem (3)
Munkaügy (3)	Ipar (17)
Jogtudomány (3)	Tervezés és városfejlesztés (6)
Honvédelem (4)	Fényképészet (3)
Egészségügy (7)	Szabadidő felhasználás (2)
Oktatásügy (9)	Természeti források (1)

/GILBERT, V.: A list of thesauri and subject headings held in the Aslib Library. = Aslib Proceedings, 31. köt. 6. sz. 1979. p. 265–274./

(Balázs Sándor)



Előrelépés az Időszaki Kiadványok Nemzeti Központja felé az Egyesült Államokban

1977 őszén a Library of Congress (LC) azzal a kéréssel fordult a *Council on Library Resources (CLR)*-hez, hogy készítsen műszaki fejlesztési tervet a *National Periodicals Centre (NPC, Időszaki Kiadványok Nemzeti Központja)* számára. A terv 1978 augusztusára készült el.

Az NPC specifikus *működési célkitűzései* a következők:

1. Megbízható módszert kidolgozni az időszaki irodalom átfogó gyűjteményének megvalósításához.
2. Csökkenteni a beszerzendő időszaki anyaggal kapcsolatos összköltséget a könyvtárközi kölcsönzés révén.
3. Csökkenteni a kért anyag megszerzésének idejét.
4. Biztosítani, hogy az NPC-n keresztül kapott bármely dokumentumért minden jogos copyright-díjat kifi-

zessenek, és minden ilyen jellegű anyagi kötelezettségnek eleget tegyenek.

5. Alkalmos feltételek között a kiadók terjesztő szolgálatként is működni.

6. A gyűjteményük fejlesztési és fenntartási politikáját kidolgozó könyvtárak figyelmét felhívni a kiegészítő elvi szempontokra.

7. Előmozdítani a helyi és a regionális forráskészletnek a szolgáltatás áramkörébe való bekapcsolását.

8. Elősegíteni az időszaki anyag megőrzését.

9. Megalapozni az új és jól átgondolt kiadás-stratégiát.

10. Egy nemzeti keresőszolgálat működőképes példáját kimunkálni, amely kiterjeszhető a kiadványtípusok más kategóriáira is.

Ezek a működési célkitűzések világossá teszik, hogy az NPC az új feladatokat új módszerrel fogja ellátni, és lehetővé válik, hogy bekapcsolódjék más nemzeti programok megvalósításába is (pl. bibliográfiai számbavétel, kommunikációk stb.).

Az NPC gyűjteménye *hozzáférhető* lesz a könyvtárak számára az egész országban. A tervezett 36 ezer címmel indulva, a gyűjtemény folyamatosan fejlődne tovább – kiegészülve a friss anyaggal, a megszerzett és feldolgozott réggel – a távlati célkitűzések és a korszerűség követelményei szerint. A gyűjtés *minden témakört* magában foglalja a klinikai gyógyászat kivételével. Szélső határként a gyarapítás 60 ezer kurrens folyóirattal számolhat, de sohasem ölelheti fel a mintegy 200 ezerre becsült, frissen publikált időszaki kiadvány összességét.

Azt az anyagot, amely iránt nagy a kereslet, de nincs meg saját gyűjteményében, az NPC *a referenz könyvtári rendszer segítségével szerzi meg*. Ennek lehetővé tétele érdekében az NPC szerződést fog kötni a referenz könyvtárakkal. Minden kérés az NPC-be érkezik majd be, így biztosítani tudják az eljárások egyöntetűségét és a figyelőrendszer működéséhez szükséges eszközöket. Az NPC olyan keresőrendszert dolgoz ki, amely alkalmas a címek azonosítására és feltüntetni az NPC-n át elérhető lelőhelyeket. A keresőrendszer a kulcsszót, az ISSN-t és az NPC gyűjteményében és a referenz könyvtárakban elérhető folyóiratokat fogja tartalmazni. Minden kérésen szerepelnie kell az ISSN-nek vagy az azt helyettesítő NPC-számnak és a kulcsszónak. Az első években a könyvtáraknak csak a számítógépbe felvett anyagot lehet keresniük.

Mindegyik könyvtárnak vagy intézménynek, amely az NPC-t használni akarja, letéti számlát kell nyitnia. Ennek összege egyenlő az intézmény egy havi szolgáltatási igényének várható pénzüsszegével, és ez kiegészül egy bizonyos minimális önkéntes hozzájárulással. Minden NPC megkeresés bizonyos összegbe fog kerülni, amelynek megállapítása az egyes periodikák copyright-státusa, kiadási éve és keresési gyakorisága alapján készült díjtáb-